

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ СЪВЕТ
НА НАОА**

ДОКЛАД

**НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ,
СИГУРНОСТ И ОТБРАНА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА
ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВОЕННА
АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по Социални и правни науки, сигурност и отбрана предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършената проверка по процедурата за последваща институционална акредитация на Военна академия „Георги Стойков Раковски“ – София.

Докладът е разработен в съответствие с чл. 78 от ЗВО, чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и съгласно КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВУ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ESG - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 4 ОТ ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА
- II. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВУ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ESG - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 4 ОТ ЗВО.
- III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ
- IV. ПРОЕКТ ЗА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 27/11.11.2021 г.
2.	Утвърждаване на състава на ЕГ	Протокол № 23/20.10.2022 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	15.11.2022 г. – 17.11.2022 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 36/12.12.2022 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 1/16.01.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА /относно становището на оценяваната институция /ПК предоставя доклада на АС	

Експертна група:

1. Проф. д. н. Асен Николов Кожухаров (Висше военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“) - ръководител
2. Доц. д-р Невена Атанасова Кръстева (Национален военен университет „Васил Левски“)
3. Проф. д-р Мануш Петков Христов (Висше военновъздушно училище „Георги Бенковски“)
4. Доц. д. н. Мария Кирилова Илчева (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“)
5. Студент Георги Георгиев Гърков (Софийски университет „Св. Климент Охридски“)

Наблюдаващ процедурата член на ПКСПНСО: проф. д-р Георги Василев Камарашев

Военна академия „Георги Стойков Раковски“ има програмна акредитация на докторски програми както следва: Военна психология с оценка 9,06 и срок до 2026 г.; Защита на населението и инфраструктурата на държавата при кризисни ситуации с оценка 9,24 и срок до 2026г.; Киберсигурност с оценка 9,18 и срок до 2026 г.; Военнополитически проблеми

на сигурността с оценка 9,06 и срок до 2026г.; Организация и управление на въоръжените сили с оценка 9,08 и срок до 2026г.; Военноприложни аспекти на защитата на населението и инфраструктурата на държавата с оценка 9,10 и срок до 2026г.; Комуникационни мрежи и системи с оценка 8,56 и срок до следващата акредитация на ПН 9.1; Автоматизирани системи за обработка на информация и управление с оценка 9,34 и срок до следващата акредитация на ПН 9.1; Организация и управление извън сферата на материалното производство (по отрасли) с оценка 9,20 и срок до следващата акредитация на ПН 9.1 и Военноисторически аспекти на националната сигурност с оценка 9,15 и срок до следващата акредитация на ПН 9.1.

При последната институционална акредитация от 06.10.2016 г. с оценка 9,06 (девет цяло и шест стотни) НАОА е направила следните шест препоръки:

Препоръки	Констатация на ПК
<p>ПРЕПОРЪКА № 1. <i>Ръководството на Академията инициира Министерството на отбраната предложение за създаване възможности за разширяване обхвата на военните звания за заемане на академични длъжности, по начин, че да не се създават пречки за академичното развитие на военнослужещите от академичния състав.</i></p> <p>Срок: 18 месеца</p>	<p>Изпълнена: През акредитационния период ръководството на Военна академия „Георги Стойков Раковски“ е иницирирало пред Министерството на отбраната чрез докладна записка рег. № СИ-29-7117/07.11.2018 г. до министъра на отбраната, в която са предложени стъпки за разширяване обхвата на военните звания за заемане на академични длъжности. Предложенията (подкрепени и от другите ръководители на военни училища) са отчетени в разработения и въведен нов „Модел за кариерно развитие на военнослужещите“.</p> <p>В резултат на това са създадени възможности за разширяване обхвата на военните звания за заемане на академични длъжности по начин, че да не се създават пречки за академичното развитие на военнослужещите от академичния състав.</p>
<p>ПРЕПОРЪКА № 2. <i>Да се предприемат мерки за допълнително стимулиране на редовните докторанти – военнослужещи да кандидатстват за</i></p>	<p>Изпълнена: През акредитационния период във Военна академия „Г. С. Раковски“, са предприети мерки за допълнително стимулиране на редовните докторанти – военнослужещи да кандидатстват за вакантни академични длъжности, и за стимулиране развитието на академичния състав, както следва:</p> <p>1. Членове от академичния състав на Академията са участвали през 2019 г. в работна</p>

<p>вакантни академични длъжности, както и за стимулиране развитието на академичния състав.</p> <p>Срок: постоянен, с ежегодно отчитане</p>	<p>група за подготовка на предложение за изменение на Закона за отбраната и въоръжените сили, с което е повишена пределната възраст за хабилитираните лица от академичния състав.</p> <p>2. Двукратно е повишаван размерът на допълнителните възнаграждения за притежаване на образователна и научна степен „доктор“ и на научната степен „доктор на науките“ – с решение на Академичния съвет (протокол № 7/21.03.2017 г.), и втори път с протокол № 14/21.10.2020 г.</p> <p>В резултат на предприетите мерки е постигнат търсеният ефект за допълнително стимулиране на редовните докторанти-военнослужещи да кандидатстват за вакантни академични длъжности, постигнато е намаление на не-комплекта от академичен състав – военнослужещи, както и се стимулира развитието на академичния състав в Академията като цяло.</p>
<p>ПРЕПОРЪКА № 3. Да се увеличи преподавателската мобилност в национален и в международен аспект</p> <p>Срок: постоянен с ежегодно отчитане</p>	<p>Изпълнена: През акредитационния период във Военна академия „Г. С. Раковски“, за увеличаване на преподавателската мобилност е извършено следното:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приети са и се прилагат „Вътрешни правила на Военна академия „Георги Стойков Раковски“ за академична мобилност по програма „ЕРАЗЪМ+“. 2. Създаден е и функционира Офис „Еразъм+“. 3. Значително е увеличен броят на сключените споразумения с партньорски институции за преподавателска мобилност по програмата „Еразъм+“ – до м. ноември 2022 г. са 26 в сравнение с м. ноември 2016, когато са 10 т.е. 2,5 пъти повече. <p>В резултат, за сравнение с началото на акредитационния период входящата мобилност е нараснала от 21 на 24 (увеличение с 14%), а изходящата е нараснала от 17 на 23 (увеличение с 35%). И при това е налице увеличение на преподавателската мобилност въпреки периода (2019-2022) на пандемичната обстановка, която се отрази особено неблагоприятно на тази дейност.</p>
<p>ПРЕПОРЪКА № 4. Да продължи и да се</p>	<p>Изпълнена: През акредитационния период във Военна академия „Г. С. Раковски“ са създадени</p>

разшири съвместната дейност по образователни и квалификационни програми с други университети в страната и чужбина

Срок: постоянен, с ежегодно отчитане

ПРЕПОРЪКА № 5. Да се разработи и предложи на Министъра на отбраната предложение за актуализиране на Решението на Народното събрание на „Решение за привеждане на Акта за създаване на Академията“ в съответствие със Закона за висшето образование и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България

условия за продължаване и разширяване на съвместната дейност по образователни и квалификационни програми с други университети в страната и чужбина. За целта усилията са били насочени в следните направления:

1. Значително е разширена съвместната дейност по образователни и квалификационни програми с други университети в страната и чужбина чрез сключените повече от 97 споразумения с други в страната и чужбина. Това нарастване спрямо 2016 г. е повече от 4 пъти, когато са действали 22 такива споразумения за сътрудничество.

2. Академията участва активно в международното академично сътрудничество в интерес на развитието на военното образование като представлява Република България в Консорциума на военните академии и институтите за изследване на сигурността и отбраната и в Конференцията на началниците на военни академии от държавите членки на НАТО, а началникът на Академията е избран за член на борда за управление на Консорциума.

В резултат може да се заключи, че Военна академия „Г. С. Раковски“ е изградила стабилна мрежа от партньорски отношения с национални и чуждестранни учебни и изследователски организации, специализирани в областта на сигурността и отбраната.

Изпълнена: В рамките на срока за изпълнение на препоръката, ръководството на Академията е иницирирало предложение за актуализиране на Решението на Народното събрание на „Решение за привеждане на Акта за създаване на Академията“ в съответствие със Закона за висшето образование и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, като за целта е извършено следното:

1. Издадена е заповед на началника на Академията № СИ29-РД02-361/30.11.2016 г., с която е назначена работна група за разработване на проект на предложение до министъра на

Срок: 24 месеца

ПРЕПОРЪКА № 6.
Ръководството на Академията да инициира предложение пред Министъра на отбраната за привеждане на размера на допълнителното финансово стимулиране на притежаващите ОНС „доктор” и на НС „доктор на науките”, с цел привеждането му към нормалните практики в другите университети и научни организации в Р България

Срок: 12 месеца

отбраната за актуализиране на Решение на Народното събрание за привеждане на Акта за създаване на Военна академия „Г. С. Раковски” в съответствие със Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и Закона за висшето образование.

2. С протокол № 10/08.06.2017 г. Академичният съвет е одобрен проекта на предложението, след което е обсъден и приет от Общото събрание на Академията.

3. С писмо № СИ29-1916 от 09.06.2017 г. проектът е изпратен в дирекция „Управление на човешките ресурси в отбраната“ – Министерство на отбраната за по-нататъшно обсъждане и съгласуване по установената в държавата процедура.

4. С Решение на 44-то Народно събрание за привеждане на акта за създаване на Военна академия „Георги Стойков Раковски“ в съответствие със Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и Закона за висшето образование“, Решението е актуализирано и обнародвано в ДВ. бр.37 от 4 май 2018 г.

Изпълнена: През акредитационния период ръководството на Академията е инициирало предложение пред Съвета по отбрана към министъра на отбраната (където участва началникът на Академията)“, за създаване на възможност за привеждане на размера на допълнителното финансово стимулиране на притежаващите ОНС „доктор” и на НС „доктор на науките” към нормалните практики в другите университети и научни организации в Р България.

Чрез допълнение на чл.25, ал.7, т.35 в Правилника за устройството и дейността на Академията е създадена възможност, Академичният съвет да има право да взема решение за допълнително увеличаване на възнагражденията за притежавани образователно-научна степен „доктор“ и научна

	<p>степен „доктор на науките“ за сметка на реализираните собствени приходи.</p> <p>Тази възможност е реализирана чрез следните решения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. С протокол № 7/21.03.2017 г., Академичният съвет е взел решение за увеличаване на възнагражденията за притежавани образователно-научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“. 2. С протокол № 14/21.10.2020 г. Академичният съвет е взел решение да бъдат увеличени още веднъж тези възнаграждения така, че те вече са сравними с повечето висши училища в страната. <p>В резултат, размерът на допълнителното финансово стимулиране на притежаващите ОНС „доктор“ и на НС „доктор на науките“ е приведен към нормалните практики в повечето университети и научни организации в Р България.</p>
--	--

II. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВУ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ESG - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 4 ОТ ЗВО.

СТАНДАРТ 1. Политика за осигуряване на качеството

Критерий 1.1. Висшето училище има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност, политика за осигуряване на качеството, като част от стратегическото управление на образователната институция, в интерес на обществените потребности

ВА „Георги С. Раковски“ има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството, която е неразделна част от стратегическото ѝ управление. Заложените цели за поддържане на качеството на обучение съответстват на изискванията за конкретност, измеримост и постижимост във времеви периоди и са основен показател, залегнал в: Стратегията за развитие и правилниците на Академията, политиката на Академията за осигуряване на качеството на обучението, ръководството за управление на Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав (СОПКОАС) и организационните процедури по качеството.

Правилниците на Академията и учебната документация са в пълно съответствие с действащата в момента законова база. Приемът, обучението и завършването на слушателите, студентите и докторантите се регулират

изцяло от правната рамка, очертана от представените като доказателство нормативни и вътрешно-регламентиращи документи.

Q 1.1.1. Висшето училище организира дейностите си в съответствие със своята мисия, цели и задачи, обществените потребности и действащото законодателство

В съответствие със спецификата на Академията нейната образователна функция е отразена и публично оповестена посредством Стратегията за развитие на ВА за периода 2021 – 2030 г. Последната е разработена в пълно съответствие с Националната програма за развитие „България – 2030“, Програмата за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България – 2032, Националната стратегия за развитие на висшето образование в Република България до 2030 г., Националната стратегия за развитие на научните изследвания – 2030, Иновационната стратегия за интелигентна специализация за програмния период до 2030 г., Националната стратегия за учене през целия живот и Националната квалификационна рамка на Република България.

Научно-приложните изследвания в Академията се извършват по единен план за научноизследователска дейност на Министерството на отбраната и план за научноизследователска дейност на Академията, по проекти на Организацията за изследвания и технологии на НАТО и Европейската отбранителна агенция. Характерна особеност на научноизследователската дейност в Академията е, че тя обхваща и специфични направления и дейности, които не са предмет на изследване от други висши училища и научни организации.

Q 1.1.2. Цялостната дейност във ВУ е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата на ВУ, което носи отговорност за развитието на културата за качеството

В Академията функционира вътрешна Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав (СОПКОАС), отговаряща на възприетите принципи на Международната организация по стандартизация (ISO). Системата за управление на качеството е сертифицирана от Lloyd's Register Quality Assurance за първи път на 27 юли 2006 г. Успешно е ресертифицирана през юли 2018 г. за съответствие с ISO 9001:2015 г. Академията притежава сертификат за одобрение на СОПКОАС по версия ISO 9001:2015, с валидност до 26 юли 2024 г.

Като инструмент за оценяване на резултатите от функционирането на СОПКОАС в Академията ежегодно се утвърждава План за провеждане на вътрешни и надзорни (контролни) одити. Вътрешните одити се провеждат в съответствие с изискванията на международен стандарт ISO 9001:2015 и предхождат плановите надзорни одити от международната одиторска фирма Lloyd's Register Quality Assurance.

Учебната документация във ВА е разработена на базата на процедура по качеството ПК-08.01-2: „Управление на разработката на учебни планове и програми“, за разработване, одобряване, наблюдения и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми), като по този начин се утвърждава култура на качеството на учебния процес.

N 1.1.1. Брой проведени обучения и семинари за функционирането на системата за осигуряване на качеството във ВУ

За акредитационния период във ВА „Георги С. Раковски“ са проведени общо 12 обучения и семинари (средно по 2 на учебна година) за функционирането на Системата за осигуряване на качеството на обучението. От тях 8 обучения са с длъжностни лица в рамките на цялата Академия и 4 – с длъжностни лица в рамките на основните звена. С цел осигуряване и поддържане на необходимия брой сертифицирани вътрешни одитори, през април 2019 г. и февруари 2021 г. 6 души от ВА са участвали в специализиран курс на Lloyd's Register Quality Assurance, като в резултат на това са сертифицирани шестима нови вътрешни одитори. За проведените обучения са съставени протоколи и са издадени сертификати на обучените лица.

Q 1.1.3. Изградени са и се усъвършенстват съответни вътрешни структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които се включват студенти и заинтересовани страни

Във ВА ефективно функционира вътрешна Система за осигуряване на качеството на обучението и на академичния състав, която има за цел да контролира, поддържа и управлява качеството на образованието в акредитираните професионални направления на висшето образование, както и на академичния състав. Прилагането на Системата за управление на качеството се осигурява от академичните органи, длъжностните лица и звената със съвместени или специално придадени отговорности и правомощия за управление на качеството в учебната и административната дейност.

За ефективно постигане на целите по качеството структурните звена са свързани с информационна система за управление на качеството на обучението. Системата за осигуряване на качеството се прилага чрез „Ръководство за управление на СОПКОАС“ и „Описание на процесите и процедурите“, последно актуализирани версии, приети от Академичния съвет с протокол № 14 от 27.09.2022 г.

С цел ефективното функциониране на СОПКОАС, ежегодно със заповед в Академията се назначават комисии за осигуряване и оценяване на качеството, проверка на състоянието и степента на постигане на целите на обучението, констатиране и дефиниране на несъответствия и предприемане и провеждане на коригиращи действия за подобряване на качеството на обучението от страна на обучаващия и ръководния състав.

В изпълнение на изискванията на стандарта ISO 9001:2015 и утвърден План за работата на СОПКОАС, във ВА ежегодно се провежда преглед от ръководството на системата за управление на качеството. В резултат на направени препоръки от обучаемите и след обстоен анализ от страна на ръководството на ВА, са въведени промени в организацията на учебния процес.

N 1.1.2. Брой проведени проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни относно качеството на обучението и на академичния състав

За периода от октомври 2016 г. до октомври 2022 г. са проведени общо седем (шест планови и едно извънредно) социологически проучвания за мнението на студентите и на потребителите на кадри относно качеството на обучението и на академичния състав.

N 1.1.3. Средногодишен брой проведени вътрешни одити за оценка на качеството/ брой за периода след последната акредитация на ВУ

За акредитационния период във ВА са проведени общо 12 броя вътрешни одити за оценка на качеството на обучението. За документиране и огласяване на резултатите от одита във всяко основно звено се изготвя обобщен доклад от вътрешен одит, който е основа за вземане на решения за коригиращи действия. Докладът се публикува във вътрешната Информационна система за управление на качеството и е достъпен за академичната общност.

Q 1.1.4. Подобрява се качеството на обучението и на академичния състав в резултат на системно провежданите проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни

В съответствие със стратегическата визия и приоритетите за развитие, ВА „Георги С. Раковски“ поставя акцент върху подобряване на качеството на обучението, основано на обратна връзка и в резултат на отчитане на мнението на обучаемите и на заинтересованите страни. Актуалността на предлагания учебен материал в Академията се проследява и чрез текущ мониторинг и периодичен анализ на мнението на обучаемите и потребителите на кадри.

Във ВА са разработени и се прилагат собствена методика и социологически инструментариум за провеждане на изследвания на мнението на обучаемите и оценяване на различни аспекти от качеството на обучението, като се включват:

- „Методика за проучване на мнението на випускниците на ВА за качеството на обучението“;
- „Методика за определяне на рейтинга на членовете на академичния състав за целта на академичната им атестация“;

- „Методика за професионална реализация на випускниците на ВА „Георги С. Раковски“ и висшите военни училища“.

Мнението на обучаемите се отчита периодично и при завършване на курса на обучение чрез утвърдени въпросници и анкетни форми, които са анонимни и служат за оценка на степента на удовлетвореност и качество на образователния процес. При завършване на курса на обучение се прави проучване на мнението на випускниците за качеството на обучението им в Академията, което се организира с ежегодна заповед на началника на Академията.

Проучване се извършва и за професионалната реализация на възпитаниците на Академията в годината след тяхното завършване. Анализът на резултатите от проучването, заедно с направените препоръки и изводи се представят на началника на Академията в рамките на 6 – 8 месеца след завършването на поредния випуск. Те се обсъждат от Академичния съвет и са обективна основа за обосновани корекции в обучението. Добра практика при осигуряване на качеството на академичния състав е оценяването на рейтинга на преподавателите, определен на базата на оценките на студентите, което е първостепенен индекс за удовлетвореност на обучаемите по отношение на целия обучителен процес и формираните практически умения и компетентности. Проведените проучвания завършват с доклад с резултати на мнението на обучаемите за определяне на рейтинга на преподавателите, което е част от процеса на атестация на академичния състав.

ВА целенасочено ползва информация от проучвания на мнението и препоръките на представители на потребителите на кадри при предприемане на мерки и действия за подобряване на практическото обучение на студентите и успешната им професионална реализация. Академията е сключила 26 договора с външни организации за провеждане на практически стаж със студентите, като е възприет подход за задължителното включване в състава на комисиите за семестриални и държавни изпити на представители на потребителите на кадри.

N 1.1.4. Средногодишен брой проведени външни одити за оценка на качеството/ брой за периода след последната акредитация на ВУ

Средногодишният брой на проведените външни одити за оценка на качеството през акредитационния период е два външни одита на година (общо 11 за оценявания период). Външните одити на ВА се извършват от одитор, който е представител на Lloyd's Register Quality Assurance – международна сертифицираща организация, с която Академията е сключила договор през 2006 г.

Q 1.1.5. Ефективност (разбирана като степен на постигане на поставените цели) на вътрешната система на ВУ за оценяване и поддържане на качеството на обучението

Ръководството на ВА „Георги С. Раковски“ и целият академичен състав прилагат политики за постигане и поддържане на максимално високо качество на обучението и на академичния състав, в пълно съответствие с изискванията на регламентиращите документи за висше образование и на международния стандарт ISO 9001:2015“.

За осъществяването на своята мисия, Академията създава цели по качеството за своите основни функции, нива и процеси, контролирани чрез системата за управление на качеството. Проследяването на изпълнението на целите по качеството става чрез обратна връзка от извършени вътрешни одити, преглед на резултатите от проведени проучвания на мнението на обучаемите, както и проведени социологически проучвания. Важен етап от поддържане на качеството е предприемането на последващи коригиращи действия, които доказват, че направените препоръки и взетите решения са внедрени в учебния процес.

Констатирани са несъответствия при прилагането на библиографски стандарти, свързани с осигуряване и поддържане на качество на научните публикации, дисертации, дипломни работи и автореферати. Военна академия е закупила стандарт БДС ISO 690:2021 [INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION (ISO). ISO 690: 2021(E), *Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources*], но той все още не е ефективно внедрен в учебната, научната и издателската дейност. Прилагането на посочения стандарт следва да бъде съпътствано с актуализация на „Ръководството за прилагане на системата по осигуряване на качество“, както и с редица процедури по качеството, свързани с реда за разработване на дипломни работи и рецензии, както и в публикационната и издателска дейност. Целесъобразно да се активизира дейността на ВА за провеждане на обучения и семинари за докторанти и академичния състав, с акцент върху спазване на стандарти за библиографско цитиране на информационни източници и добри академични практики с цел утвърждаване качеството на научната продукция.

Q 1.1.6. Висшето училище гарантира спазването на академичните свободи и създава условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. Институцията има Етичен кодекс и комисия, осигуряваща неговото прилагане от академичната общност

Във ВА са установени и стриктно се спазват политики и практики за насърчаване на академичните свободи на целия академичен състав и обучаемите лица. Академичният състав и служителите на Академията в своята професионална дейност се ръководят от Етичния кодекс на служителя във ВА „Георги С. Раковски“ приет от Академичния съвет с протокол № 9 от 31.05.2007 г. За осигуряване прилагане на Етичния кодекс и разглеждане на въпроси, свързани със спазването му е създадена Етична комисия, която е постоянно действащ орган към Академичния съвет на ВА. Етичната комисия, която има мандат от 2 години, разглежда постъпилите молби, сигнали,

жалби и се произнася с мотивирано становище в едномесечен срок от постъпването им при спазване на Правилник за работата на комисията по етика на ВА „Георги С. Раковски“. Комисията изготвя и годишен доклад от дейността си, който се представя пред Академичния съвет.

Във ВА са въведени и се прилагат системи за извършване на проверки за плагиатстване от/на научни трудове, дипломни работи, курсови работи и дисертации. От юли 2018 г., със заповед на началника на Академията – № СИ29-РД02-435/12.07.2018, е въведена и се прилага система StrikePlagiarism, а от настоящата учебна година в Академията е внедрен и предоставеният от Министерството на образованието и науката специализиран софтуер за борба с плагиатство. При доказано плагиатство или изпитна измама, включително и опит за такава, се налагат санкции, които са регламентирани в Правилника за устройството и дейността и Правилника за учебната дейност на ВА „Георги С. Раковски“.

№ 1.1.5. Брой на документирани процедури за установяване на изпитни измами и плагиатство за периода след последната акредитация на ВУ

За прилагане на политика за предотвратяване на плагиатство и санкциониране на изпитни измами се спазва процедура по качеството ПК-08.05.15, чрез която се регламентират правилата и редът за проверка и констатиране на случаи на преписване от обучаеми, както и средствата за установяване на плагиатство. В акредитационния период в Академията са регистрирани 4 (четири) документирани случая на опит за преписване и плагиатство от обучаеми. С решение на Академичния съвет (протокол № 18 от 18.11.2019 г.) и заповед на министъра на отбраната – № ОХ-196/28.02.2020 г., двама слушатели са отстранени от обучение за срок от 2 години, един докторант и един студент са отстранени от обучение в Академията. В един от констатираните случаи на плагиатство изразяващо се в отсъствие на коректно цитиране на използваните документи и публикации е имало съдебно производство и решение на ВАС, потвърждаващо нарушението.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТ 1

- 1. Военна академия „Георги Стойков Раковски“ има публично оповестена, с официален статут и отчетност, политика за осигуряване на качеството на обучението и на академичния състав, които напълно отговарят на националните и европейските образователни стандарти и добри практики. Създадени са и ефективно функционират вътрешни структури и органи за поддържане на СОПКОАС в актуално състояние и за оценяване на нейното ефективно прилагане. Регулярно се проследява изпълнението на целите по осигуряване на качеството.*
- 2. Посредством разработена собствена методика и инструментариум за проучване на мнението на обучаемите и потребителите на кадри*

и регулярни социологически проучвания, за качеството на обучението, определяне на рейтинга на членовете на академичния състав и за професионална реализация на випускниците, Военна академия целенасочено прилага политика за подобряване на качеството на обучението и на академичния състав.

3. Във Военна академия е приет и ефективно се прилага Етичен кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Приети и публично оповестени са правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.
4. Като част от адекватно осигуряване и поддържане на системата за качество на обучението и академичния състав, Военна академия следва да положи усилия за преодоляване на съществуващите слабости при прилагане на стандарт БДС ISO 690:2021 за библиографско цитиране, с цел осигуряване и поддържане на качество на научните издания и научната продукция, дисертации, дипломни работи, рецензии и автореферати.

ИЗВОД: СТАНДАРТ 1 се изпълнява напълно.

СТАНДАРТ 5. Преподавателски състав

5.1. Профил на преподавателския състав

Q 5.1.1. Висшето училище разполага с необходимия по численост и профил преподавателски състав за осъществяване н висококачествено обучение

Към 1.11.2022 г. общият брой на академичния състав възлиза на 142-ма души, което представлява 53% от списъчния състав на ВУ при следното разпределение: 103-ма научно-преподавателския състав; 17 души научно-изследователския състав; 22-ма преподаватели.

Като цяло окомплектоваността на Академията с академичен състав е 82%. Общият брой на хабилитирания състав възлиза на 67 души, от които: професори – 11; доценти – 56.

Нехабилитираният състав е 75 души, от които: главни асистенти – 35; асистенти – 18; старши преподаватели – 22.

С декларирания академичен делът на хабилитираните лица, ангажирани с лекционните курсове, възлиза на 75%. състав с което Академията изпълнява изискванията на чл. 17, ал. 2, т. 2 от Закона за висшето образование, 65% от занятията (аудиторни и практически) се провеждат от академичен състав на основен трудов договор.

Н 5.1.1. Съотношението „преподаватели на основен трудов договор – студенти за ПН/СРП, по които Академията провежда обучение“, като се отчита спецификата на Академията е, както следва:

За специалността „Стратегическо ръководство на отбраната и ВС“ – 2,6:1;

За Специалността от регулираната професия „Организация и управление на военните формирования на оперативно ниво“ – 1,1:1;

- ПН 9.1. Национална сигурност – 0,1:1;

- ПН 3.2. Психология“ – 0,18:1.

Наглед неблагоприятното съотношение преподаватели на основен трудов договор – обучаеми за специалността „Стратегическо ръководство на отбраната и ВС“ се дължи на ограничената заявка за обучаеми на Министерството на отбраната и свързаната с това последваща професионална реализация на висши офицерски длъжности.

Q 5.1.2. Преподавателският състав е с висока квалификация в образователната, научноизследователската и/или художественотворческата и спортната дейност

Развитието на научно-преподавателския състав протича в няколко направления: разработване на дисертационни трудове, хабилиране; повишаване на професионалната подготовка и включване в езикови курсове и курсове за повишаване на квалификацията и атестиране.

Научен профил на академичния състав на ОТД по професионални направления

Таблица 1

ПН	С акад. длъжност					
	Ст. преп.	Ас.	Гл. ас.	Доц.	Проф.	Общо
Военно дело	1	5	16	27	5	54
Национална сигурност	21	12	18	24	5	80
Психология	0	1	1	5	1	8
Всичко	22	18	35	56	11	142

Н 5.1.2. Структура, възраст и съотношения на преподавателския състав на ОТД по академични длъжности:

Съотношението „хабилиран – нехабилиран състав“ е 67/75(47/53%).

Съотношението между категориите академичен състав е следното:

- Професор/доцент – 11/56 (16/84%);

- Главен асистент/асистент – 35/18 (66/34%);

Старши преподаватели – 22.

Към момента на акредитационната процедура с НС и ОНС са общо 108 от членовете на академичния състав, което съставлява 76% от заетите академични длъжности. От тях:

- Доктор на науките – 4;

- ОНС „доктор“ – 104.

Възрастова структура на академичния състав на ОТД

Таблица 2

Основно звено	Възраст						Ас.	Гл. ас.	Доц.	Проф.	Старши преп.	От тях с ОНС „Д-р“	От тях с н.с. „Д.Н.“
	25-29	30-39	40-49	50-59	60-65	Над 65							
ФНСО	2	5	20	13	3	2	9	14	18	4	-	39	2
ФКЦ	1	5	13	24	10	2	5	16	28	5	1	49	1
ИПИО	-	5	5	4	2	2	4	4	8	2	-	13	1
ДДОЕПК	-	2	5	13	4	-	-	1	2	-	21	3	-
ОБЩО	3	17	43	54	19	6	18	35	56	11	22	104	4

От представената информация е видно, че преобладаващ е броят на състава във възрастовия диапазон от 50 – 59 г., следван от този между 40 – 49 г., което показва, че с наличния кадрови ресурс успешно се изпълняват задачите, свързани с обучението. Във Факултет „Национална сигурност и отбрана“ възрастовата структура на академичният състав е на границата на изискванията и е необходимо да се търсят варианти за привличане на млади преподаватели, с цел да бъде осигурена необходимата приемственост и кадрово обезпечаване на основната образователна дейност на Академията.

Н 5.1.3. Относителен дял на хабилитираните преподаватели, регистрирани в НАЦИД, от общия брой на хабилитираните:

Общия брой хабилитирани преподаватели в състава на ВА е 67 и от тях:

- регистрирани с покриване на наукометрични показатели – 55 (79,71%) ≈80%;

- регистрирани без покриване на наукометрични показатели – 12 (20,29%) ≈20%.

Q 5.1.3. Академията има ясни процедури за заемане на академични и научноизследователски длъжности

В Академията има ясни процедури, които определят изискванията за приемане на работа на квалифицирани преподаватели, които осъществяват обучението. Те са посочени в Правилника за развитието на академичния състав във ВА „Георги С. Раковски“. Решенията за обявяване на конкурси за обезпечаване на щатно осигурени академични длъжности се вземат на катедрени съвети, чрез съветите на съответните структурни звена, след което се утвърждават от Академичния съвет. За военнослужещите се обявяват със заповед на министъра на отбраната, по предложение на Академичния съвет; тези за цивилните служители – със заповед на началника на ВА.

Всички ръководни документи, заповеди на началника, протоколи, образци документи, засягащи дейността по организирането и провеждането

на конкурсите, се публикуват във вътрешната информационна система на Академията.

N 5.1.4. Брой обявени и реализирани конкурси за заемане на академични длъжности за периода от октомври 2016 г. до октомври 2022 г.

В периода от октомври 2016 г. до октомври 2022 г. са обявени общо 138 конкурса, в резултат на които са назначени 106 членове на академичния състав.

Q 5.1.4. Академията провежда процедури и прилага план за професионалното развитие на преподавателите, в това число за правото за ползване на определени периоди от време за творческото им развитие (чл. 55, ал. 2 от ЗВО)

Развитието и поддържането на професионалната квалификация на академичния състав на ОТД, се извършва въз основа на годишен план и се осъществява от първичните и основните звена на ВУ.

В Академията е въведена практика новоназначените преподаватели да се допускат до провеждане на учебен процес след като бъде изпълнен индивидуалния план за подготовка към преподавателска дейност. Предвидено е задължително преминаване на курс по дидактика на висшето образование, който се организира въз основа на изискванията на чл. 127, ал. (2) от Правилника за учебната дейност на ВУ. Същият е ориентиран към повишаване на педагогическата, методическата квалификация на младите преподаватели и се урежда с ежегодна заповед на началника на Академията.

Разработена е необходимата вътрешна нормативна уредба, която регламентира въпросите, свързани с кариерното развитие, и за атестиране на преподавателския състав, назначен на основен трудов договор. В информационната система за управление на качеството на обучение е създадена и се поддържа база данни за протеклите в Академията курсове за повишаване на квалификацията на преподавателския състав на основен трудов договор, данни за академичния състав, като са включени и съответните краткосрочни и дългосрочни прогнози за длъжностно и научно развитие. Редът за самото атестиране е описан подробно в Правилник за атестиране на академичния състав.

N 5.1.5. Относителният дял на преподавателите, възползвали се от правото на творчески отпуск (сабатикъл) за акредитационния период

За периода от време – от октомври 2016 г. до октомври 2022 г., общо 14 преподаватели от академичния състав са се възползвали от правото за творчески отпуск (сабатикъл), регламентирано от чл. 55, ал. 2 от Закона за висшето образование. Относителният дял на възползвалите се от правото на творчески отпуск е 0,1:1.

Q 5.1.5. Академията има функционираща система за атестиране на академичния състав

Атестирането на академичния състав за периода 2016 – 2022 г. се основава и реализира въз основа на: Закона за висшето образование, Правилника за неговото прилагане, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, Закона за отбраната и въоръжените сили, Правилника за устройството и дейността на ВА „Георги С. Раковски“, Правилника за научната и научноизследователската дейност, Правилника за развитие на академичния състав, Правилника за атестиране на академичния състав (издания 2014, 2020, 2021 г.).

За периода от 2016 г. до 2022 г. атестационните комисии на основните звена, Атестационният съвет на ВА са осъществили научно атестиране на 165 души академичен състав. Разпределението им по категории състав е следното. От общия брой на атестираните, 70 са хабилитирани (на длъжности „доцент“ и „професор“, които притежават ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“, а 95 са нехабилитирани главни асистенти (с ОНС „доктор“), както и асистенти без ОНС „доктор“.

Всички атестирани, са оценени в Първа атестационна група, което налага извода, че хабилитираните преподаватели покриват сравнително с лекота приетите минимални критерии.

Q 5.1.6. Функционира система от стимули за академичния състав в зависимост от степента на поддържане на качеството на образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност

Във ВА „Георги С. Раковски“ е изградена и функционира система от стимули за академичния състав в зависимост от приносите за поддържане и повишаване на качеството на образователната и научноизследователската дейност. За целта се изготвят отчети за учебната и научно-изследователската дейност на основните звена и преподавателите в които се отчита и индивидуалното участие на всеки един преподавател.

За допълнително стимулиране на академичния състав, се изплащат допълнителни възнаграждения за притежаване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“. Със заповед на началника на Академията се изплащат възнаграждения на научните ръководители на успешно завършили обучението си докторанти.

За официалните празници със специално отдадени заповеди от началника на Академията са наградени с предметни награди отличили се със своята преподавателска и изследователска дейност представители на академичния състав.

С решение на Академичния съвет е приета Наградна система с която се стимулира академичния състав в зависимост от резултатите, които са постигнати в образователната, научноизследователската и спортната дейност.

На основание чл. 19, ал. 1 и ал. 4, чл. 52, ал. 5 и чл. 53, ал. 1 и ал. 2 от Закона за висшето образование, чл. 25, ал. 7, т. 28 от Правилника за устройството и дейността на Военна академия „Г. С. Раковски“, чл. 2, ал. 5, чл. 162 и чл. 163 от Правилника за развитието на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски“ и решения на Съвета на катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната“ с протокол № 7/21.05.2019 г. и на Съвета на факултет „Национална сигурност и отбрана“ с протокол № 107/22.05.219 г., Академичният съвет с протокол № 7/27.05.2019 г. е приел да бъде присъдено почетното звание „Почетен професор“ на доктор Веселин Божков Божков – на основен трудов договор в Академията (катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната“ на факултет „Национална сигурност и отбрана“).

N 5.1.6. Относителен дял на преподавателите, придобили почетни звания и престижни национални и международни научни отличия

Относителният дял на преподавателите, които са удостоени с почетни звания и престижни национални и международни научни отличия, е 0,03:1.

Q 5.1.7. Академията има система за структуриране на задължителната преподавателска натовареност (аудиторна заетост), включваща и преподаването в магистърски и докторски програми

Във ВУ съществува система, с която се структурира задължителната преподавателска натовареност. Дейностите в тази насока се регламентират с приетите с протокол № 15/28.10.2021 г. от Академичния съвет Правила за определяне на норматива за годишната учебна заетост на академичния състав във ВА „Георги С. Раковски“.

Нормативите са определени в Методиката, която отчита изцяло дейността на академичния състав с различните категории обучаеми, провеждането на научноизследователската дейност и служебната заетост на академичния състав военнослужещи.

N 5.1.7. Брой регламентирани аудиторни часове годишно на преподавател на ОТД (включващо преподаване в бакалавърски, магистърски и докторски програми)

Нормативът за годишната учебна заетост в часове, които са приведени към упражнения за различните категории научно-преподавателски състав, има следното диференциране:

(1) За хабилитирани преподаватели (професор и доцент), притежаващи ОНС „доктор“ – 1100 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 350 часа, и извън-аудиторна заетост – 750 часа;

(2) За хабилитирани преподаватели (професор и доцент), притежаващи научна степен „доктор на науките“ – 1100 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 330 часа, и извън-аудиторна заетост – 770 часа;

(3) За нехабилитирани преподаватели и асистенти със стаж до три години – 1100 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 350 часа, и извън-аудиторна заетост – 750 часа;

(4) За нехабилитирани преподаватели (главен асистент и асистент) с образователна и научна степен „доктор“ – 1100 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 380 часа, и извън-аудиторна заетост – 720 часа;

(5) За нехабилитирани преподаватели – асистент, без образователна и научна степен „доктор“ – 1100 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 400 часа, и извън-аудиторна заетост – 700 часа;

(6) За преподавателите по езиково обучение и физическа подготовка:

1. За хабилитираните – 1100 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 450 часа, и извън-аудиторна заетост – 650 часа;

2. За нехабилитираните – 1200 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 650 часа, и извън-аудиторна заетост – 550 часа;

3. За нехабилитираните с образователна и научна степен „доктор“ – 1200 часа упражнения, от които: аудиторна заетост – 600 часа, и извън-аудиторна заетост – 600 часа.

Q 5.1.8. Академията насърчава обмена на преподаватели и изследователи с други висши училища у нас и в чужбина за определени периоди на преподаване и научни изследвания

В Академията дейностите са ориентирани към поддържане на обмен на преподаватели с други висши училища и към изследователски центрове със сроден предмет на дейност както в страната, така и от чужбина.

Организирано е съвместно партньорско участие с Института за изследване на сигурността и международните отношения, Института за международни и регионални изследвания, Центъра за изследване на демокрацията, Института по история към БАН, Центъра за изследване на сигурността към БАН. Поддържат се партньорски отношения на базата на двустранно сътрудничество също с различни фондации и организации, като: Атлантическия клуб, Фондация „Фридрих Зайдел“, Британски съвет, Американски информационен център.

През отчетния период Академията има сключени 38 договора за обмен на преподаватели: национални – 21; международни – 17.

Наличните данни формират убеждението, че са създадени необходимите условия за изходяща мобилност на преподавателския състав.

N 5.1.8. Брой преподаватели, участвали в изходяща и входяща преподавателска и изследователска мобилност

Общият брой на осъществените мобилности на преподаватели от ВУ за отчетния период 2016 – 2022 г. възлиза на 203, от които 107 са входящи, а 96 изходящи.

Q 5.1.9. Академията насърчава участието на преподавателите в съвместни обучителни и изследователски програми с други висши училища у нас / в чужбина

Преподаватели от ВА участват с изяви по проблемите на сигурността и отбраната на научни конференции и семинари, организирани от редица научни организации и висши училища, както и в разработването на различни методики за експертни оценки в сферата на националната сигурност, съвместно с Института по отбрана към МО.

Изявени преподаватели изнасят лекции пред студентите от Нов български университет, Русенския университет „Ангел Кънчев“, Югозападния университет „Неофит Рилски“, Университета по библиотекознание и информационни технологии, Академията на МВР, Дипломатическия институт на МВнР.

Провежда се също така съвместно обучение по редица програми със студентите от следните специалности: „Киберсигурност“, съвместно с БАН; „Национална сигурност – превенция и защита на инженерната инфраструктура“, в партньорство с Минно-геоложкия институт – София; „Защита на населението и критичната инфраструктура“, съвместно с Русенския университет „Ангел Кънчев“, както и със слушателите от специализация „Военноморски сили“, заедно с ВВМУ „Никола Й. Вапцаров“.

ВА „Георги С. Раковски“ е официален представител на страната в Конференцията на началниците на военните академии на държавите – членки от НАТО, а също така и на Консорциума на военните академии, и на институтите по изследване на сигурността по програмата „Партньорство за мир“. Показателен в тази насока е фактът, че началникът на Академията е член на управителния борд на Консорциума.

N 5.1.9. Брой съвместни обучителни програми с други висши училища в страната и в чужбина

Общият брой на съвместните обучителни програми възлиза на 12, от които 6 – в страната, и 6 – в чужбина.

N 5.1.10. Брой чуждестранни гост-преподаватели, водили лекционни курсове

Броят на лекционните курсове, които се водят от чуждестранни гост-преподаватели за периода 2016 – 2022 г. е 33.

5.2. Квалификация на академичния състав: научноизследователска, художественотворческа и спортна дейност

Q 5.2.1. Академията прилага политика за конкурентоспособна научноизследователска, художественотворческа, иновационна и публикационна дейност в съответствие със своята специфика

Научноизследователската дейност в Академията се регламентира от Правилника за научната и научноизследователската дейност. В специален раздел от изготвяния годишен План за дейността на ВА мероприятията в тази насока се планират ежегодно.

За отчетния период академичният състав работи по изследователски проекти със заповед на министъра на отбраната в състава на научноизследователски колективи за изпълнение на конкретни задачи.

Членове на академичния състав са привлечени от Министерството на отбраната и началника на отбраната за разработване на доктрини или други концептуални документи в сектора за сигурност и отбрана и за изготвяне на експертни оценки.

Академичният състав осъществява своята публикационна дейност съгласно *Правилник за научната и научноизследователската дейност във Военна академия „Георги С. Раковски където* се определят редът за рецензиране на разработените материали и дейностите по издаването им. Публикациите, които подлежат на отпечатване, се съпровождат от два броя рецензии, изготвени от хабилитирани лица, или от водещи специалисти в съответната тематика или област. Формирани са редакционни колегии, върху които лежи задължението по списването на изданията.

Като слабост може да се отчете, че не е внедрен стандарт за библиографско цитиране БДС INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION (ISO). ISO 690: 2021(E), *Information and documentation — Guidelines for bibliographic references and citations to information resources.*

Q 5.2.2. Академията има стратегия за обвързване на научните изследвания с образованието

ВА има разработени процедури и осъществява дейности за повишаване на нивото на изследванията посредством разработена стратегия за обвързване на осъществяваните научни изследвания с образованието и с практиката. Нейната основна цел е обвързана с решаването на научни и приложни проблеми, свързани развитието на въоръжените сили, сигурността и отбраната. Във връзка с това усилията се съсредоточават в следните по-важни направления: привеждане в съответствие на приоритетите на изграждане на научни и научно-приложни компетенции със съответните приоритети в политиките на МО, интегриране на научните и научно-приложните изследвания в единен научноизследователски процес и постигане на унифицирана информационна среда на обучението и научните изследвания. Те се допълват и от поддържане на устойчивата тенденция за непрекъснато обновяване и усъвършенстване на научния потенциал на Академията, разширяване, насърчаване и стимулиране на участието на състава в национални и съюзни програми и проекти, свързани с научни и научно-приложни изследвания.

N 5.2.2. Брой индексирани научни издания, подготвени и финансирани от висшето училище

Академията издава сп. „Военен журнал“ и „Българска военна мисъл“ и ги индексира в референтния списък на НАЦИД, но не са индексирани във WoS или Scopus.

N 5.2.3. Брой на действащите международни договори за академична мобилност

За периода 2016 – 2022 г. ВА има сключени 17 международни договора за академична мобилност от страна на преподавателския състав.

N 5.2.1a. Относителен дял на преподавателите (спрямо общия брой), реализирали дейности по международни договори за научно сътрудничество

През разглеждания период относителният дял на преподавателите, които са реализирали дейности по международни договори е 0,6:1.

N 5.2.4. Участие в междуинституционални и международни научни университетски мрежи

Представители на Академията вземат участие в 15 мрежи, от които 13 – междуинституционални, и 2 – международни научни университетски мрежи.

Q 5.2.3. Академията има функциониращи научноизследователски структури (институти, центрове, лаборатории и др.) в съответствие със спецификата си

Съгласно действащата организационно-щатна структура в Академията функционира отделно специализирано научно звено – Институт за перспективни изследвания на отбраната (ИПИО), който е ангажиран с осъществяване на научна и научноизследователска дейност.

Представители на Академията участват в работа по национални и международни изследователски проекти, както и в изследвания по различни аспекти на сигурността, изграждането и модернизацията на въоръжените сили, а също така участват в семинари, конференции и др.

Преподавателският състав се включва с научно-методическа, проучвателна, аналитична, консултантска, експертна и други видове дейности.

В ИПИО функционират три лаборатории за научни изследвания:

- „Иновации и платформи в образованието и квалификацията“;
- „Изследване на рисковете и заплахите за националната сигурност и отбрана“;
- „Военна история и поуки от практиката“.

N 5.2.5. Брой функциониращи научноизследователски структури във ВУ (по видове)

В Академията функционират общо 8 (осем) научноизследователски структури, както следва:

- Лаборатория „Иновации и платформи в образованието и квалификацията“, с общо 12 аудиторни места (11 обучаеми, 1 преподавателско) и 5 броя автоматизирани работни места. Функциите и задачите, възложени на лабораторията са свързани с проучване, експериментиране и внедряване на перспективни информационни технологии и платформи в образованието и квалификацията. Неделима част от цялостния процес на внедряване на иновациите в образованието и квалификацията е обучението на преподавателския състав от Академията за тяхното използване в учебния процес. Освен за обучение на собствените преподаватели лабораторията ще се използва и за провеждане на курсове по иновации в образованието с външни участници;

- Лаборатория „Изследване на рисковете и заплахите за националната сигурност и отбрана“, с общо 8 аудиторни места (7 обучаеми, 1 преподавателско) и 4 броя автоматизирани работни места. Функциите и задачите на лабораторията е да служи за основен функционален център за провеждане на научни и научно-приложни изследвания, разработване и предоставяне на специализирани експертиза и практико-приложни инструменти за прогнозиране, проследяване, анализ, оценка на рискове и заплахи за националната сигурност, както и за подпомагане разработването

на мерки за превенция и реагиране при кризи и извънредни ситуации, както и за управление на последствията от тях;

- Лаборатория „Военна история и поуки от практиката“, с общо 13 (15) аудиторни места (12/14 обучаеми, 1 преподавателско) и 2 броя автоматизирани работни места. Функциите и задачите на лабораторията са за систематизиране на полезни знания за подпомагане на учебния процес, като се осигури информация за разработване на лекционен фонд за учебния процес и справочна информация за научноизследователската дейност в Академията.

- „Регионален център за обучение по Логистика“. Целта на центъра е да развива професионални умения, необходими за конкретна длъжност, съчетани с курсове за целева квалификация за придобиване на конкретни знания и умения. Открит е с помощта на Република Франция, като са обучени повече от 850 български офицери, сержанти и войници, както и чуждестранни офицери от Албания, Армения, Босна и Херцеговина, Република Северна Македония и Хърватска. Подготвени са логистични кадри за работа със системите „LOGFAS“, „LOGREP“, „ADAMS“, „CORSOM“ и „EVE“;

- „Център за изследване на екстремизма и тероризма“. Целта на създаването му е реализиране на концепцията за целенасочено обединяване на усилията на компетентните държавни власти, неправителствени организации, научни работници, независими експерти и чуждестранни центрове-партньори за наблюдение и изследване на заплахите, свързани с екстремизма и тероризма. В основата на дейността на Центъра е обмена на некласифицирана информация между участващите в него институции, организации и експерти, изготвяне на периодични аналитични материали, организиране на кръгли маси и конференции за анализ на риска и извеждане на предложения за мерки за противодействие на екстремизма и тероризма;

- „Инженерен център за дистанционно управление на развърнати щабове“. Целта на центъра е да обучава специалисти по управление при извънредни ситуации. Обучението се извършва чрез повишаване на оперативната подготовка на инженерните специалисти за планиране и управление използването на заделени ресурси за реагиране при извънредни ситуации, и провеждане на компютърно-подпомагани учения и тренировки в сътрудничество с Национален военен учебен комплекс „Чаралица“;

- Център „Обучение при извънредни ситуации“. Центърът е създаден, като продължение на усилията на Военна академия „Г. С. Раковски“ да повишава подготовката на специалисти и ръководни кадри от държавната администрация за управление при извънредни ситуации. Центърът е изграден в сътрудничество с Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ към Министерството на вътрешните работи, със средства в рамките на бюджетите на двете ведомства. Мисията на център е

да подготвя специалисти в областта на управлението при бедствия, аварии и екологични катастрофи;

- Специализирана лаборатория за обучение по „Кибер сигурност“. Целта на лабораторията е за придобиване на знания и умения в отговор на изискванията към киберсигурността, включваща формулиране на заплахи, оценка на риска, определяне на средства за защита и организация на мероприятията по защита на информацията в КИС в единна система, работа с техника и технологии за предоставяне на услуги.

Q 5.2.4. Академичният състав на Академията участва в реализирането на вътрешни, национални и международни научни проекти с теоретична и практико-приложна насоченост

Проект с национална значимост които Академията реализира през отчетния период е „Научно-методическо осигуряване на Стратегическия преглед на сигурността и отбраната“. В него участват 56 експерти от 29 министерства, държавни агенции и национални служби. Ръководството на групата е поверено със заповед на министър-председателя на РБ на директора на ИПИО.

Преподаватели от ВА участват във формираната работна група, която е ангажирана с подготовката на международен лингвистичен проект, разработван по инициативата на Академията на сухопътните войски на Испания под работното заглавие „Шаблони за военна кореспонденция“ (UniMil). Очаква се този проект да прерасне в проект по програма „Еразъм+“, като при това получи финансиране през академичната 2022/2023 г.

N 5.2.6. Относителен дял на преподавателите (спрямо общия брой), участвали във вътрешни, национални и международни научни проекти

Относителният дял на преподавателите, взели участие във вътрешни, национални и международни научни проекти, възлиза на 31% спрямо общия брой на преподавателския състав.

От предоставената справка за одобрените и приключили проекти става ясно, че 17 проекта са получили финансиране на обща стойност 3 859 145,24 лв., а размерът на извършените плащания възлиза на 1 456 319,70 лв.

N 5.2.7. Среден размер привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател

За периода след последната акредитация на Академията средният размер на привлечен финансов ресурс за един преподавател е в рамките на 10 255 лв.

N 5.2.8. Брой участия в национални и международни научни форуми на един преподавател

През отчетния период от октомври 2016 – октомври 2022 г., преподавателският състав от ВУ е взел участие в общо 272 национални и международни научни и образователни форума, което формира средно по 1,9 участия на преподавател.

N 5.2.9. Брой научни публикации на един преподавател (по данните, изпращани в МОН)

Общият брой на научните публикации за отчетния период възлиза на 2485, което съставлява 6,42 за една година на един преподавател.

От проведените срещи с преподавателския състав от структурните звена се налага изводът, че не се познават възможностите за публикуване в издания, индексирани в Scopus и WoS. Това дава негативно отражение върху качеството на публикационната дейност. За периода 2016 – 2022 г. за академичния състав на ВА се проследяват едва 20 публикации в Scopus, като в това количество са включени и автори, които вече не са на щат в Академията.

Повечето публикации в Scopus и WoS са доклади от научни конференции, а не в списания с квартали, което прави ВА недостатъчно конкурентна при участие в международни проекти и в частност не им позволява да участват в текущия тригодишен проект на МОН „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“.

N 5.2.10. Брой иновационни продукти (патенти, внедрени научни резултати, полезни модели, сортове, породи, технологии и др.) на един преподавател (според отчетите към МОН)

За периода 2016 – 2022 г. иновационните продукти възлизат на 11 броя полезни модели, което съставлява по 0,08 иновационен продукт на един преподавател.

N 5.2.11. Учебници и учебни помагала, включително и на електронен носител (с ISBN), на един преподавател (според отчетите към МОН)

Общият брой на изготвените учебници и учебни помагала за времето от 2016 г. до 2022 г. е 139, от които 39 учебници и 92 учебни помагала, което е 1,9 на един преподавател.

N 5.2.12. Брой цитирания на един преподавател за периода (според отчетите към МОН)

През разглеждания период общият брой на цитиранията на хабилитирания състав, който е регистриран в НАЦИД с наукометрични показатели, възлиза на 438, което съставлява 6,7 цитирания на един преподавател. От друга страна, за посочения период в SCOPUS се проследяват едва 14 цитирания за афилиацията на Академията. С оглед на констатираното се установяват пропуски в подготовката на преподавателския и изследователския състав по отношение на наукометрията и журналистиката.

N 5.2.13. Брой реализирани авторски продукти, кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви на един преподавател (според отчетите към МОН)

За времето от 2016 до 2022 г. са реализирани общо 12 авторски продукта, кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви, т.е. 0,08 на един преподавател.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТ 5

1. Военна академия „Георги Стойков Раковски“ разполага с хабилитирани преподаватели със съответния научен профил, висока професионална квалификация за обучение на различните категории състав. Известни кадрови затруднения има Факултет НСО за преодоляването на които ръководството на Академията следва да предприеме дейности за осигуряване на необходимия хабилитиран състав.
2. Във Военна академия „Георги Стойков Раковски“ недостатъчно е обръщано внимание на подготовката на преподавателския и изследователския състав по отношение на наукометрията и журналознанието, което се отразява негативно върху публикационната дейност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация.

ИЗВОД: СТАНДАРТ 5 се изпълнява напълно.

СТАНДАРТ 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

6.1. Материално-техническа и информационна осигуреност на обучението

ВА „Георги С. Раковски“ осигурява финансиране и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност.

Q 6.1.1. ВУ осигурява необходимата финансова, материално-техническа и информационна база, като разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, ателиета, библиотечни места и др., създаващи подходящи условия за работа на преподавателите и студентите

През акредитационния период ръководството на ВА работи активно по планирането, разпределянето и осигуряването на необходимите материално-технически и информационни ресурси за обучение и подкрепа на академичния състав, на слушателите, специализантите и студентите.

Във връзка с това гарантирането на финансовото осигуряване за необходимата материално-техническа и информационна база е осигурено със средства, които постъпват в бюджета на Академията от различни

направления: субсидии от бюджета на МО; дарения, завещания и спонсорство; собствени приходи от учебната, научната и научноизследователската дейност и др. За периода 2016 – 2022 г., преизпълнението на плана за собствените приходи е средно по 20% на година.

Материално-техническата база на ВА е на съвременно ниво, като стремежът е непрекъснато да се обновява с цел осигуряване на съвременни условия за обучение и квалификация на различните целеви аудитории. Учебно-материалната база на двата факултета включва: факултетни аули, учебни кабинети, компютърни кабинети, кабинети за езиково обучение, лекционни зали, център за компютърно подпомагани учения и симулации, регионален център за обучение по логистика, методически кабинети, зала „Тържествена“ и други.

Подобренията на учебно-материалната база за посочения период включват дейности, като: повишаване на енергийната ефективност на някои сгради; строително-монтажни и ремонтни работи на сгради, учебни зали, хранителен блок, библиотека и др.; изграждане на инсталация с голяма мощност за използване на слънчева енергия; изграждане на открита спортна площадка и облагородяване на целия район; строителство и въвеждане в експлоатация на ново общежитие с капацитет 132-ма души и създадени условия за почивка и самоподготовка.

Модернизира се и информационната база чрез закупуване на 216 бр. настолни компютърни конфигурации, 10 бр. преносими компютърни конфигурации, 18 бр. многофункционални устройства и 17 бр. принтери.

Наличният материално-технически и информационен капацитет на ВА осигурява много добри условия за работа на преподавателския състав и за подготовка на различните категории обучаеми.

№ 6.1.1. Брой работни места за аудиторна работа на 100 студенти (средно приравнен брой)

ВА предлага достатъчна аудиторна и лабораторна площ, като броят на работните места на 100 студенти (средно приравнен брой) е 265 работни места. Като площ за учебна заетост в m² на един студент се полагат 18,24 m² (средно приравнен брой).

Добър показател е нарастването на броя на работните места за аудиторна заетост, като за целия период увеличението е двойно – от 1112 места през 2016 г. до 2250 места през 2022 г.

№ 6.1.2. Брой работни места на 100 студенти (средно приравнен брой) в лаборатории и кабинети със специализирано оборудване съобразно спецификата на ВУ

Факултетите на Академията разполагат с необходимата учебна инфраструктура за обучение в съответствие със спецификата на различните специалности, като:

- Център за компютърно подпомагани учения и симулации, с 40 учебни помещения и над 250 работни места, 48 компютърни конфигурации и брифинг-зала с 80 работни места;

- Лаборатория „Иновации и платформи в образованието и квалификацията“, с общо 12 аудиторни места (11 обучаеми, 1 преподавателско) и 5 броя автоматизирани работни места;

- Лаборатория „Изследване на рисковете и заплахите за националната сигурност и отбрана“, с общо 8 аудиторни места (7 обучаеми, 1 преподавателско) и 4 броя автоматизирани работни места;

- Лаборатория „Военна история и поуки от практиката“, с общо 13 (15) аудиторни места (12/14 обучаеми, 1 преподавателско) и 2 броя автоматизирани работни места.

N 6.1.3. Брой места в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.) на 100 студенти (средно приравнен брой)

За практическото обучение на студентите и слушателите са създадени различни компютърни центрове и зали за електронно обучение. Средно на 100 студенти се предлагат 4 броя компютърни зали за обучение и 22 броя компютри.

Q 6.1.2. Обучаваните имат достъп до външни (за ВУ) ресурси (материални, информационни и др.), подходящи за обучението

Библиотеката на ВА поддържа услугата за междубиблиотечното заемане чрез Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ и международното библиотечно заемане. Предлага се и достъп до електронните каталози на библиотеките в България чрез свободния каталог НАБИС.

Във връзка със спецификата на обучението във ВА, институцията поддържа акаунтите на преподавателите към информационните масиви на Колежа и Училището на НАТО (чрез Transnet.act.nato) и предоставя селектирана информация на обучаемите офицери.

Академията предоставя безплатен достъп на преподавателите и обучаемите до всички приложения на Office 365 Education. Осигурен е служебен достъп до научните база данни Scopus, Web of Science и Science Direct.

Q 6.1.3. Осигурено е провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и други дейности, необходими за подготовката на студентите

Условията за провеждането на експерименти, практики, стажове, творчески командировки и други дейности, свързани с подготовката на обучаемите, се осигуряват от научно-изследователските програми на НАТО, МО програмите за мобилност.

ВА има сключени договори за сътрудничество с 55 висши училища, институти и научни организации (32 български и 23 международни) в

областта на обучението и научните изследвания и с 40 други организации от сектора за сигурност и отбрана в България. Поддържа се партньорство със структури от практиката както на национално (ДАНС, МВР, ДАР, НСО и др.), така и на международно ниво (НАТО центровете в Полша и Турция, институти в Израел и др.).

Академията работи активно по европейската програма „Еразъм+“, като през следакредитационния период са осъществени 85 входящи и изходящи мобилности от докторантите и студентите, както следва:

- Студенти с входяща мобилност – 24;
- Студенти с изходяща мобилност – 58;
- Докторанти с изходяща мобилност – 3.

ВА получава максимален брой 100 точки през 2020 г. от Европейската комисия (Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура – ЕАСЕА). Високата оценка гарантира продължаването на действието на Еразъм хартата за периода 2021 – 2027 г.

За правилната организация на мобилностите на студентите и докторантите са разработени вътрешни правила, одобрени със заповед на началника на ВА. Одобрени са и правила за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити, съответстваща на Европейската система за трансфер на кредити ECTS.

N 6.1.4. Брой работни места на 100 студенти (средно приравнен брой) в специализирани работни бази, съобразно спецификата на ВУ

Във ВА са осигурени 31 работни места на 100 студенти (средно приравнен брой) в специализирани работни бази за обучение, където се провеждат учебни занятия (учения, тренировки и др.) с всички категории обучавани.

Q 6.1.4. Провежда се политика на дигитализация на средата за обучението във ВУ (наличие на платформи с дигитални ресурси, подпомагащи учебната и изследователската дейност; разработени стандарти за учебни курсове, провеждани онлайн; съпровождащи ги дейности, ресурси и форми за комуникация, вкл. и уеббазирани; онлайн форми за оценяване и изпитване)

Академията провежда целенасочена политика на дигитализация на средата за обучение и осигурява подходяща среда за дистанционно обучение. Дейността по планирането, организацията и провеждането на дистанционната форма на обучение се осъществява от сектор „Център за дистанционно обучение“ (ЦДО) на департамент „Дистанционно обучение, езикова подготовка и квалификация“.

В изпълнение на изискванията на Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища, приета с ПМС № 78 от 5.03.2021 г. (ДВ, бр. 21 от 12.03.2021 г.), в Академията са внедрени две платформи с дигитални ресурси, които

подпомагат учебната и научноизследователската дейност. Учебните курсове, провеждани онлайн, имат разработени документация и стандарти, включват онлайн комуникация между обучаващ и обучаван, предлагат онлайн форми за изпитване и оценяване.

Организацията на дистанционното обучение се извършва съгласно Правилник за дистанционно обучение във ВА „Георги С. Раковски“, актуализиран през м. октомври 2021 г.

N 6.1.5. Брой платени абонаменти за пълнотекстови електронни научни бази данни, достъпни за обучавани и преподаватели

В Академията се предлагат продукти от портала на Министерството на образованието и науката – платени са 7 абонамента и лицензи, продукти на Майкрософт.

За провеждането на научните изследвания и подготовката на публикациите е препоръчително в Академията да се актуализира информационното осигуряване чрез извършване на абонамент за научни електронни библиотеки – например EBSCO, ProQuest, CEEOL, Springer или техен равноценен аналог.

N 6.1.6. Относителен дял на покритието с безжичен интернет на материално-техническата база (сграден фонд, учебна и административна база, библиотеки, общежития и др.)

На територията на Академията и във всички сгради е осигурен достъп до безжичен интернет, със скорост на използваните интернет връзки – 25 Mb/s.

Q 6.1.5. ВУ осигурява необходимия лицензиран специализиран софтуер за обучението на студентите и докторантите и за осъществяване на научноизследователската и административната дейност

В съвременната кабинетна учебно-материална база е наличен софтуер с учебни и други информационни материали, които са достъпни за обучаемите и преподавателите.

По-голяма част от учебните зали са снабдени с компютри и подходящ софтуер за всеки обучаем. В аула „Раковски“ – с 90 места, има широкоекранна мултимедия, инфрачервена система за симултанен превод на три езика, съвременна аудиовизуална система и предлага възможности за изграждане на телемостове в реален мащаб на времето.

В Академията са изградени кабинети и центрове, осигурени с необходимия софтуер за специализираното обучение, както следва:

- Кабинет и център за управление при извънредни ситуации;
- Кабинет по CISCO мрежи;
- Ресурсен център;
- Кабинет TOPFAS;
- Кабинет JTS/FAST.

N 6.1.7. Относителен дял на специалностите във ВУ, осигурени с учебни пособия и ресурси в електронни форми

Всички специалности, по които се провежда обучение във Военна академия, са осигурени на 100% с учебни пособия и ресурси в електронни форми.

N 6.1.8. Относителен дял на специалностите във ВУ, акредитирани в ДФО

Две от общо 16-те специалности, предлагани във Военна академия, са акредитирани в ДФО, което представлява 12,5%.

Q 6.1.6. На обучаваните е осигурен достъп до съвременна спортна база

Разширяването на спортната база за акредитационния период е най-бързо развиващите се дейности в Академията. Функционира изцяло реновирана спортна зала, фитнесцентър, игрища за баскетбол, хандбал и волейбол, тенис кортове, обозначени маршрути за кросово бягане и др. За спорт при лоши метеорологични условия са осигурени три покрити тенискорта (тип „балон“). В графика на учебното време е определено време за спорт както за служителите и преподавателите в Академията, така и за всички категории обучавани.

Осигурен е безплатен достъп за слушателите, студентите и служителите на Военната академия чрез предварително изготвен за месеца график за ползване на спортните обекти: игрища за тенис на корт (8 бр.); игрища за футбол на малки врати (6 бр.); игрища за футбол на големи врати (2 бр.); игрища за волейбол и баскетбол (2 бр.), фитнес зала.

Q 6.1.7. ВУ полага усилия за осигуряване на места в общежития

През 2022 г. във ВА „Георги С. Раковски“ е открито новото общежитие с леглова база за 132-ма души. Сградата съчетава съвременна архитектура с функционалност и уют, като осигурява необходимите битови условия за ползвателите.

За правилното ползване на общежитието, редът е регламентиран в Правилник за управлението, стопанисването, ползването и вътрешния ред на ведомственото общежитие на ВА „Георги С. Раковски“.

Q 6.1.8. На обучаваните е осигурена достъпна архитектурна и физическа среда, подходяща за лица със СОП

Ръководството на Академията полага усилия за осигуряване на условия за достъпна архитектурна и физическа среда, подходяща за лица със СОП. В практическа насока тези усилия се реализират като:

- Създаване на условия за хората със СОП, приети за обучение, да бъдат включени в обучението в електронна среда.
- Платформата за дистанционно обучение е съобразена по такъв начин, че нейното ползване да бъде лесно и общодостъпно.

- Приетите за обучение хора със СОП са запознати с възможностите на платформата и по-конкретно за индивидуалното приспособяване в зависимост от вида на увреждането за всеки конкретен обучаем със СОП.

- Интегриране на възможността на Windows Cortana и Narrator за представяне на звукова информация на български език от системата BlackBoard Learn за хора с нарушено зрение.

- Разработване на част от лекциите от дисциплините в програмите за дистанционна форма като аудиофайлове.

Целта на академичния и административен състав на Академията е хора със СОП да бъдат максимално подпомогнати и включени в образователния процес.

Q 6.1.9. ВУ осигурява учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП

В Академията са осигурени учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП, които включват: права за четене на всички учебни материали, полагане на тестове и проверка на резултатите от тях, публикуване на теми и коментари по тях във форума, както и в системата за съобщения. Обучаемите със СОП ползват организираните форуми по определени теми, свързани с учебния процес, подпомагани са от административния състав при всички въпроси, поддържат комуникация с преподавателите относно учебното съдържание.

N 6.1.9. Относителен дял на специалностите във ВУ, осигурени със съвременни технически средства, необходими при обучението на студентите

Всички специалности, които предлага Академията, са осигурени със съвременни технически средства за обучение. Богатото разнообразие от технически средства включва: компютърна конфигурация – 398 бр.; персонален компютър – 154 бр.; монитори – 96 бр.; система за симултанен превод – 3 бр.; мултимедиен проектор – 15 бр.; терминално устройство – 32 бр.; принтери – 56 бр.; мултифункционални лазерни устройства – 25 бр.; скенери – 42 бр.; преносима интерактивна дъска – 12 бр.; безпилотна летателна система – 2 бр.; софтуери, сървърни конфигурации, Web камери, работни станции и др.

N 6.1.10. Брой места в библиотеките на 100 студенти (средно приравнен брой)

Библиотеката на ВА разполага с три читални, едната от които е чуждоезикова. Общият капацитет е за 40 души, с шест работни места за достъп до интернет и осем автоматизирани работни места за ползване на библиотечно-информационната система. Всички обучаеми имат осигурен достъп до автоматизираната библиотечно-информационна система ЛИБИС. Допълнително в Академията са изградени кабинети с по 10 работни места, в които всички обучаеми имат достъп до автоматизираната библиотечно-информационна система.

Общата площ на академичната библиотека е 1597 кв. м, като на 100 студенти (средно приравнен брой) се полагат 15 броя работни места.

N 6.1.11. Динамика на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен и електронен носител спрямо предишния акредитационен период

Библиотечните единици на хартиен носител преобладават и представляват 90%, а библиотечните единици на електронен носител са 12% за настоящия период. Подобно е съотношението през предишния акредитационен период – 89% библиотечни единици са на хартиен носител, спрямо 11% на електронен носител (2012 – 2016 г.).

Броят на заглавията, броят на библиотечните единици на електронен носител и книгите в PDF-формат нарастват с относително бавно темпо.

N 6.1.12. Брой заглавия на учебна и специализирана литература в институционалната библиотечна система, достъпни за обучаваните, в дигитален формат спрямо предишния акредитационен период

В сравнение с предишния акредитационен период се наблюдава увеличение на предлаганите заглавия на дигитални носители, като 2,5 пъти са се увеличили сканираните книги и пособия – 335 броя, а 717 бр. са новопостъпилите библиотечни единици на дигитални носители. Общият брой на предлагани библиотечни единици е 6917.

Q 6.1.10. ВУ предоставя ресурси за информиране на студентите относно услугите в образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност

Академията се стреми да предлага разнообразни услуги на обучаваните категории, с цел удовлетворяване на техните потребности и запазване на престижа на ВУ. Във връзка с това постоянно се търси обратната връзка с обучаваните и се проучват техните нагласи и нужди.

Информационната политика се осъществява чрез редовно публикуване на актуална информация на сайта на Академията, чрез Фейсбук страницата, на специални информационни табла в основните звена и др.

Мнението на студентите се отчита редовно през целия период на тяхното обучение, при завършването им и през първата година на тяхната

професионална реализация. Подробните доклади, подготвени от екипа на ИПИО, относно резултатите от социологическо проучване на мнението на слушателите и студентите от всеки випуск за качеството на обучението във Военна академия, се публикуват във вътрешната Информационна система за управление на качеството и са достъпни за академичната общност.

Q 6.1.11. ВУ създава подходящи условия за достъп (в т. ч. електронен) на студентите до административни услуги

ВА „Георги С. Раковски“ поддържа актуална информация за обучението по професионални направления, която се публикува на интернет страницата на Академията – <http://rndc.bg/>. Интернет страницата съдържа важни нормативни и служебни документи, свързани с обучението на слушателите и студентите.

Всички обучаеми, независимо от формата на обучение, имат осигурен свободен достъп до административното обслужване. Освен класическата форма на административните услуги, се прилагат и онлайн процедури за административно обслужване на обучаемите, като различни форуми, вътрешна поща, Web достъп до справочна документация (разписания, правилници, стандарти и процедури за разработване на дипломни работи, курсови работи, есета и други учебни материали).

N 6.1.13. Относителен дял на административните услуги на ВУ, които са достъпни онлайн

От началото на акредитационния период се наблюдава увеличение на административните услуги, предлагани онлайн – от 40% през 2016 г., дялът на уебподдържаните административни услуги през 2022 г. е нараснал до 60% от общия обем административни дейности.

На сайта на Академията може лесно да се открие Информационният център за административно обслужване на студентите.

Q 6.1.12. ВУ предоставя възможности за повишаване на компетентностите на персонала за административното обслужване на студентите

В Академията е приет Правилник за подбор, оценка и професионално развитие на неакадемичния състав от Военна академия „Георги С. Раковски“, който съдържа правила за подбор, оценка и професионално развитие на цивилните служители, заемащи неакадемични длъжности в Академията.

Членовете от административния състав имат възможности за участие в различни видове квалификационни курсове, които повишават компетентностите и мотивацията им.

N 6.1.14. Относителен дял на лицата от административния и обслужващ персонал, участвали в програми за повишаване на компетентностите им

Общо за периода 2016 – 2022 г. в Академията са организирани 40 бр. различни курсове, в които са участвали почти половината служители от административния персонал – 43% от целия административен състав.

N 6.1.15. Относителен дял от общия финансов ресурс на ВУ (вкл. средства от бюджета, проекти, дарения, платени форми за обучение и др.) за периода на акредитация, използван за подобряване на материалната и информационна база

Динамика на финансовия ресурс използван за подобряване на материалната и информационна база

Таблица 3

№	Общ финансов ресурс/години	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
1.	Общ финансов ресурс на Военна академия „Г. С. Раковски“	8 136 096 лв.	16 157 042 лв.	17 666 904 лв.	20 124 427 лв.	18 915 630 лв.	17 883 397 лв.
2.	Финансов ресурс, използван за подобряване на материалната и информационна база	172 398 лв.	222 473 лв.	784 837 лв.	2 460 346 лв.	2 922 736 лв.	2 151 188 лв.
3.	Относителен дял от общия финансов ресурс (в %)	2	1	4	12	15	12

Съгласно предоставената информация за годините от акредитационния период, относителният дял на общия финансов ресурс на ВА, използван за подобряване на материалната и информационна база, е приблизително 8%. Сериозното увеличение на изразходваните средства през последните три години, инвестирани в модернизирани на учебно-материалната база е доказателство за постоянната и активна политика на Академията в посока на осъвременяване на учебната база и осигуряване на технически възможности за провеждането на качествен учебен процес, отговарящ на предизвикателствата на съвременната среда, на нуждите на обучаемите и на очакванията на потребителите на кадри.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТ 6

- 1. Военна академия „Г. С. Раковски“ разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, библиотечни места и др., създаващи академичен комфорт за работа на преподаватели и обучаеми и е осигурена възможността за провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и др. дейности, съобразно спецификата на учебната и научноизследователската дейност.*
- 2. Информационната инфраструктура във ВА „Георги С. Раковски“ е на високо технологично равнище с достатъчна осигуреност на обучението с*

компютърна техника и информационни учебни ресурси за подпомагане на различните категории обучаеми.

ИЗВОД: СТАНДАРТ 6 се изпълнява напълно.

SWOT анализ

Таблица 4.

<u>Силни страни</u>	<u>Слаби страни</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Внедрена и функционираща Система за осигуряване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав; - Създадени и ефективно функциониращи органи за прилагане на системата за качеството във ВА; - Прилагането на Системата за осигуряване на качеството на обучение и на академичния състав е приоритет за ръководството на ВА и са осигурени необходимите ресурси за адекватно функциониране. - ВА разполага с необходимия по численост и профил преподавателски състав за осъществяване на обучението; - ВУ има ясни процедури за заемане на определени научноизследователски длъжности; - Разработена е необходимата вътрешнонормативна уредба, която регламентира въпросите, свързани с кариерното развитие и за атестиране на преподавателския състав; - Разработена е и функционира система от стимули за академичния състав, в зависимост от конкретния принос за качеството на образователната и научноизследователската дейност; - Разработена е и се прилага стратегия за развитие на ВА в	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатъчно добро разбиране и познаване на изискванията за прилагане на стандарт за библиографско цитиране БДС ISO 690:2021; - Не са актуализирани процедури по качеството във ВА, свързани с реда за разработване на дипломни работи, разработване на рецензии, както и публикационна и издателска дейност, така че да се изисква спазване и прилагане на стандарта; - Недостатъчен фокус при подготовка на обучаеми и докторанти с изисквания за академично писане, в това число и прилагане на стандарти за библиографско цитиране. - Не се познават възможностите за публикуване в индексирани издания у нас, за които не се заплащат такси за участие; - Основният акцент, който се поставя в публикациите, е този, свързан с изяви в научни конференции на самото ВВУЗ и в издаваните от него списания; - Относително малък брой на публикациите в световноизвестните бази данни (Scopus и WoS); - Не се познават в пълен обем изискванията за наукометрията, журналознанието и спазването

<p>периода 2021 – 2030 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Материално-техническата база е съвременна и модерна, с възможности да осигури високо ниво на подготовка. Академията демонстрира желание да развива своя потенциал чрез изграждане на нови кабинети и осигуряване на оборудване, съобразено със спецификата на учебната и научноизследователската дейност; - Информационната инфраструктура във Военна академия е на много добро технологично равнище. Има достатъчна осигуреност на обучението с компютърна техника и информационни ресурси; - Сериозното увеличение на изразходваните средства през последните три години, инвестирани в модернизиране на учебно-материалната база. 	<p>на Закона за авторското право и сродните му права.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Няма абонамент за научни електронни библиотеки – например EBSCO, ProQuest, CEEOL, Springer или техен равноценен аналог; - Библиотечните единици на хартиен носител преобладават – 90%, от общия брой; - Само две специалности за обучение са акредитирани в ДФО.
<p><u>Възможности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Създадени възможности за ефективна обратна връзка от страна на потребители на кадри с пряко отражение върху учебния процес и актуализация на учебните програми; - Провеждане на регулярни външни одити и обучения от страна на сертифициращата организация Lloyd’s Register Quality Assurance; - Повишаване на качеството на научната и учебната дейност и продукция при прилагане на Стандарт за библиографско цитиране. - ВА има необходимия потенциал и трибуна за представяне на страната пред Конференцията на началниците на военните академии и на институциите по 	<p><u>Заплахи</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Унифициране на процедури и системи за извършване на проверка за плагиатство и надеждни механизми за контрол на процеса по извършване на проверки; - Изоставане в процесите на актуализация на учебните програми, спрямо нуждите на обучаемите и потребителите на кадри; - Повишаване на изискванията за документиране и отчетност на научната и изследователска дейност на академичния състав с цел постигане на съвместимост за навременно отразяване в НАЦИД. - Наличните законови и административни постановки създават трудности при

<p>изследване на сигурността и по програмата „Партньорство за мир“;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Създадени са необходимите механизми и условия за включване в редица изследователски проекти; - Съществуват необходимите перспективи за включване на преподавателски състав в качеството на експерти по различни проблеми, свързани със сигурността и отбраната; - Съществуват необходимите условия за активно и неотменно прилагане на стратегията, която обвързва научните изследвания с отбраната и практиката. - Разширяване на учебните ресурси за подпомагане на различните категории обучаеми в процеса на подготовката им; - Поддръжка на материално-техническата и информационната база. 	<p>попълването на преподавателски състав в обхвата на военните звания майор/подполковник. Това е особено актуално за ФНСО, който се намира на границата на изискванията за необходимия брой преподаватели;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Натовареността с разнородни служебни ангажименти възпрепятства участието с научни публикации в реферирани и индексирани издания; - Непознаването на условията и реда за публикуване в индексирани български издания снижава възможностите за разпознаваемост на преподавателския състав сред научните среди. - Изоставане в процесите на набавяне на библиотечни единици на електронен носител и книгите в PDF формат.
--	---

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Обучението във Военна академия „Г. С. Раковски“ е в пълно съответствие с мисията и образователните тенденции, заложи в „Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2030“, и с изискванията на ЗВО и ЗРАС.

2. През акредитационния период във Военна академия „Г. С. Раковски“ са приети редица вътрешно регламентиращи документи, които доразвиват и оформят завършена вътрешна нормативна уредба по развитие и осъвременяване на съдържанието на учебната документация за обучение в акредитираните професионални направления и специалности от регулираните професии, съответстваща напълно на всички изисквания по стандартите на Критериалната система на НАОА.

3. Чрез стриктното спазване на национално и международно приети стандарти Военна академия „Г. С. Раковски“ последователно и целенасочено провежда политика за осигуряване на високо качество на образователната и научноизследователската дейност съобразно нейната специфика. За реализирането на тази политика е разработена и успешно се прилага съвременна Система за управление на качеството на обучението в съчетание с

внедряване на нови технологии и иновации. Изградени са ефективни административни и академични структури, които позволяват обхващането на всички нейни аспекти, включително и чрез проучване мнението на обучаемите и на потребителите за качеството на обучението.

4. Налице е устойчиво развитие на преподавателския състав с балансирана длъжностна, възрастова и научно-квалификационна структура, осигуряваща приемственост и качествено възпроизводство. Привличат се висококвалифицирани академични кадри с утвърдени позиции в национални и международни структури. Създадени са много добри условия за участие на академичния състав на слушателите, студентите и докторантите в научноизследователска и проектна дейност, както и за интензивна публикационна дейност.

5. Материално-техническата и информационната база за обучение, за изследователска и административна дейност е достатъчна и е на необходимото технологично и организационно ниво, която постоянно се развива и обновява. Използват се иновативни методи и средства в мениджмънта на ВА за обучението в акредитираните професионални направления и докторски програми. Поддържа се постоянна реална връзка с потребителите. Провежда се добра политика за сътрудничество с утвърдени университети и участие в програми за мобилност, както в Република България така и в чужбина.

На основата на направените констатации, ПКСПНСО предлага на Акредитационния съвет да определи капацитет на Военна академия „Георги С. Раковски“ – 4460* слушатели, студенти и докторанти.

*Забележка:

ВА има утвърден от НАОА капацитет по професионални направления, както следва::

за ПН 9.2 Военно дело – 360 (310 + 50)

за ПН 9.1 Национална сигурност - 4000 (3260 +740)

за ПН 3.2 Психология - 100

ОБЩО - 4460 слушатели, студенти и докторанти.

IV. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. Да се повиши приоритетно публикационната активност на преподавателския и изследователски състав на Военна академия „Георги С. Раковски“ в световноизвестните бази данни (Scopus и WoS). **Срок** постоянен.

2. Да се предприемат дейности за внедряване в учебния процес, издателската дейност, курсовите, дипломните работи и дисертационните трудове стандартът за библиографско цитиране БДС ISO 690: 2021 (Е). **Срок:** до края на учебната 2023/2024 г., със системна поддръжка на използването на стандарта в следващите години.

3. Ръководството на Академията да насочи усилията си за осигуряване на необходимия хабилитиран състав на ОТД за преодоляване на кадрови затруднения на Факултет НСО. **Срок:** до края на учебната 2023/2024 г.

4. За осъвременяване на информационното осигуряване на научните изследвания/публикации на Военна академия „Георги С. Раковски“, ежегодно да извършва абонамент за научни електронни библиотеки (напр. EBSCO, ProQuest, CEEOL, Springer или техен равноценен аналог). **Срок:** до края на учебната 2023/2024 г., със системна поддръжка на абонамента в следващите години.

5. Академията да организира системно обучение на преподавателския, изследователски състав и докторантите, по наукометрия, журналистика и превенция на нарушенията на авторското право. **Срок:** до края на учебната 2023/2024 г., със системна поддръжка на курсовете за обучение в следващите години.

Председател на ПКСПНСО:

доц. д-р Екатерина Салкова